

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2010. gada 30. septembrī*

Lieta C-314/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 2. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 7. augustā, tiesvedībā

Stadt Graz

pret

Strabag AG,

Teerag-Asdag AG,

* Tiesvedības valoda — vācu.

Bauunternehmung Granit GesmbH,

piedaloties

Land Steiermark.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents), tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerālvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 24. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Stadt Graz* vārdā — K. Kohers [*K. Kocher*], *Rechtsanwalt*,

- *Strabag AG, Teerag-Asdag AG un Bauunternehmung Granit GesmbH* vārdā — V. Mecenovics [*W. Mecenovic*], *Rechtsanwalt*,

- *Land Steiermark* vārdā — A. R. Lerhbaumers [*A. R. Lerchbaumer*], *Rechtsanwalt*,

- Austrijas valdības vārdā — M. Frūmans [*M. Fruhmann*], pārstāvis,

- Eiropas Komisijas vārdā — B. Šima [*B. Schima*] un K. Zadra [*C. Zadra*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 1. panta 1. punktu, 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 7. punktu Padomes 1989. gada 21. decembra

Direktīvā 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas [pārsūdzības] procedūru piemērošanu, piešķirot [tiesības noslēgt] piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām [piegādes un būvdarbu publiskā iepirkuma līgumus] (OV L 395, 33. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvu 92/50/EEK (OV L 209, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 89/665”).

- Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Stadt Graz* (Grācas pilsēta (Austrija)), no vienas puses, un *Strabag AG*, *Teerag-Asdag AG* un *Bauunternehmung Granit GesmbH* (turpmāk kopā sauktas — “*Strabag u.c.*”), no otras puses, par šīs pilsētas nelikumīgu publiskā iepirkuma līguma piešķiršanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- Atbilstoši Direktīvas 89/665 preambulas trešajam un sestajam apsvērumam:

“[...] Kopienas mēroga konkurence valsts pasūtījumu [publisko iepirkumu] jomā rada vajadzību būtiski palielināt pārskatāmības un vienlīdzības garantijas; [...] lai to reāli panāktu, ir jābūt pieejamiem efektīviem un operatīviem tiesiskās aizsardzības

līdzekļiem, ja ir pārkāpti Kopienas tiesību akti valsts pasūtījuma [publiskā iepirkuma] jomā vai valstu noteikumi, kas īsteno šos tiesību aktus;

[..]

[..] ir jānodrošina, lai visās dalībvalstīs būtu atbilstošas procedūras, kas ļautu atcelt nelikumīgi pieņemtus lēmumus un atlīdzināt personām pārkāpuma dēļ nodarīto kaitējumu.”

4 Šīs direktīvas 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka līgumslēdzēju iestāžu lēmumus saistībā ar līgumu [slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūrām, uz ko attiecas Direktīva 71/305/EEK, Direktīva 77/62/EEK un Direktīva 92/50/EEK, var efektīvi un, jo īpaši, iespējami ātri pārskatīt saskaņā ar nākamajos pantos, jo īpaši 2. panta 7. punktā, izklāstītajiem nosacījumiem, pamatojoties uz to, ka šādos lēmumos ir pārkāpti Kopienas tiesību akti valsts līgumu [publiskā iepirkuma] jomā vai valstu normas, kas īsteno šos tiesību aktus.”

5 Direktīvas 89/665 2. panta 1. un 5.–7. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina to, lai tiesību aktos, kas pieņemti sakarā ar 1. pantā noteikto izskatīšanas [pārsūdzības] procedūru, būtu paredzēts pilnvarojums:

- a) tiklīdz rodas izdevība, panākot vienošanos, veikt pagaidu pasākumus, lai labotu varbūtējo pārkāpumu vai novērstu turpmāku kaitējumu attiecīgām interesēm, ieskaitot pasākumus, kas paredz pārtraukt valsts pasūtījuma [publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūru vai nodrošināt tās pārtraukšanu, vai pārtraukt jebkuras līgumslēdzējas iestādes lēmuma īstenošanu;
- b) atcelt nelikumīgi pieņemtus lēmumus vai nodrošināt to atcelšanu, ieskaitot diskriminējošu tehnisku, ekonomisku vai finanšu norādījumu atcelšanu uzaicinājumā iesniegt piedāvājumu, līguma dokumentos vai jebkurā citā dokumentā, kas attiecas uz līguma [slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūru;
- c) atlīdzināt zaudējumus personām, kam pārkāpuma dēļ nodarīts kaitējums.

[..]

5. Dalībvalstis var paredzēt, ka, ja zaudējumu atlīdzināšanu pieprasa, pamatojoties uz to, ka lēmums ir pieņemts nelikumīgi, iestādei, kurai ir vajadzīgās pilnvaras, vispirms ir jāatceļ apstrīdētais lēmums.

6. Šā panta 1. punktā minēto pilnvaru īstenošanas ietekmi uz līgumu, kas noslēgts pēc lēmuma par tā [slēgšanas tiesību] piešķiršanu, nosaka valstu likumi.

Turklāt, izņemot gadījumus, kad lēmums ir jāatceļ pirms lēmuma par zaudējumu atlīdzināšanu, dalībvalsts var paredzēt, ka pēc līguma noslēgšanas, kas notiek pēc lēmuma par tā [slēgšanas tiesību] piešķiršanu, par izskatīšanu atbildīgā iestāde ir pilnvarota pieņemt lēmumu tikai par zaudējumu atlīdzināšanu jebkurai personai, kam pārkāpuma dēļ ir nodarīts kaitējums.

7. Dalībvalstis nodrošina to, lai par izskatīšanas [pārsūdzības] procedūru atbildīgo iestāžu lēmumus varētu efektīvi izpildīt.”

Valsts tiesības

6. Savienības tiesības publiskā iepirkuma jomā Štīrijas zemē [*Land Steiermark*] tika transponētas ar 1998. gada Likumu par publiskajiem iepirkumiem (*Steiermärkisches Vergabegesetz 1998*, turpmāk tekstā — “*StVergG*”).
7. *StVergG* 115. panta 1. punktā ir noteikts:

“Gadījumā, ja līgumslēdzējas iestādes neievēro šo likumu vai tā īstenošanas noteikumus, neizvēlētais kandidāts vai pretendents var celt prasību par to zaudējumu atlīdzību, kuri radušies sakarā ar tā piedāvājuma uzlabošanu, un citiem izdevumiem sakarā ar tā piedalīšanos konkursa procedūrā pret līgumslēdzēju iestādi, kura ir atbildīga

par līgumslēdzējas iestādes orgāna rīcību. Tiesības uz zaudējumu atlīdzību, tostarp kompensāciju par negūto peļņu, ir izmantojamas, ceļot prasību vispārējās jurisdikcijas tiesā.”

- 8 Austrijas Civilkodeksa (*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*, turpmāk tekstā — “*ABGB*”) 1298. pantā ir noteikts:

“Tam, kurš apgalvo, ka ne kļūdas dēļ nav spējis izpildīt savas līgumiskās vai likumiskās saistības, tas ir jāpierāda. Ja sakarā ar līgumisku vienošanos tas atbild tikai par rupju neuzmanību, tam ir arī jāpierāda, ka šis nosacījums nav izpildīts.”

- 9 *ABGB* 1299. pantā ir paredzēts:

“Tas, kurš publiski veic kādu darbību, mākslu, profesiju vai arodu vai kurš brīvprātīgi uzņemas veikt darbību, kuras īstenošanai nepieciešamas zināšanas par mākslu vai neparasta centība, ar to apliecina, ka viņam ir nepieciešamā centība un prasītās neparastās zināšanas, tādējādi viņš ir atbildīgs par to neesamību. Tomēr, ja tas, kurš viņam ir uzticējies šo darbu, zināja par viņa pieredzes trūkumu vai varēja par to zināt, pievēršot parasto uzmanību, kļūst atbildīgs par šo trūkumu.”

Tiesvedības rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

- 10 *Stadt Graz* atvērtas procedūras ietvaros 1998. gadā izsludināja Eiropas Savienības līmeņa konkursu karstā bitumena ražošanai un piegādei saskaņā ar *StVergG* noteikumiem. Uzaicinājumā iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā, kas tika publicēts *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* un *Grazer Zeitung*, kā pakalpojuma sniegšanas vieta tika minēta “Grāca, Austrija” un sadaļā “Īss apraksts (pakalpojuma veids, vispārīgas pazīmes, darbu vai būvdarbu mērķis)” karstā bitumena piegāde 1999. gadā. Tā sadaļā “Pakalpojuma sniegšanas termiņi” bija arī precizēts “sākums: 1999. gada 1. marts, beigas: 1999. gada 20. decembris”.
- 11 Tika iesniegti 14 piedāvājumi. Uzņēmums ar labāko piedāvājumu bija būvniecības uzņēmums *Held&Franck Bau GmbH* (turpmāk tekstā — “*HFB*”). Saskaņā ar norādēm lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja šis uzņēmums būtu ticis noraidīts, būtu jāizvēlas kopīgais *Strabag* u.c. piedāvājums.
- 12 *HFB* savam piedāvājumam bija pievienojis vēstuli, kurā tas “papildus” paziņoja, ka tā jaunā asfalta maisīšanas iekārta, kas nākamajās nedēļās tiks ierīkota *Großwilfersdorf* pašvaldības teritorijā, būs gatava ekspluatācijai no 1999. gada 17. maija. *Strabag* u.c. ignorēja šīs vēstules esamību.
- 13 *Strabag* u.c. 1999. gada 5. maijā vērsās *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* (Štīrijas zemes Iepirkumu pārbaudes komisija) ar prasību, kurā tās norādīja, ka *HFB* Štīrijas zemē nav iekārtu karstā bitumena ražošanai, kas tai liedza tehniskā ziņā izpildīt attiecīgo publiskā iepirkuma līgumu. Pēc to domām, šī uzņēmuma piedāvājums bija jānoraida.

- 14 Parālēli *Strabag* u.c. iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kuru *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* apmierināja ar 1999. gada 10. maija rīkojumu, aizliedzot *Stadt Graz* piešķirt tiesības slēgt līgumu, pirms tiek pieņemts lēmums pēc būtības.
- 15 Ar 1999. gada 10. jūnija lēmumu *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* noraidīja *Strabag* u.c. prasību pilnībā, tostarp lūgumus uzsākt pārsūdzības procedūru un izslēgt *HFB* no publiskā iepirkuma. Tā uzskatīja, ka šim uzņēmumam ir atļauja nodarboties ar asfalta izgatavošanu un prasība, lai uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu atvēršanas laikā jau pastāvētu ražošanas iekārta, būtu nesamērīga ar publiskā iepirkuma līguma priekšmetu un pretrunā saimnieciskās dzīves ierāžām.
- 16 *Stadt Graz* 1999. gada 14. jūnijā piešķīra tiesības slēgt līgumu *HFB*.
- 17 Pēc tam, kad *Strabag* u.c. bija cēluši prasību, ar 2002. gada 9. oktobra lēmumu *Verwaltungsgerichtshof* atcēla *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* lēmumu, pamatojoties ar to, ka *HFB* piedāvājums neatbilda uzaicinājumam iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā, jo, kaut arī pakalpojumu sniegšanas laikposms būtu no 1999. gada 1. marta līdz 20. decembrim, jaunā asfalta maisīšanas iekārta šī uzņēmuma rīcībā varēja būt tikai no 1999. gada 17. maija.
- 18 *Unabhängiger Verwaltungssenat für die Steiermark* (Štīrijas zemes Neatkarīgais administratīvais senāts), kurš 2002. gadā pārņēma *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* kompetenci, savā 2003. gada 23. aprīļa lēmumā nosprieda, ka, tā kā tika pārkāpts *StVergG, Stadt Graz* līguma slēgšanas tiesības nav piešķīrusi likumīgi.

- 19 *Strabag* u.c. vispārējās jurisdikcijas tiesās cēla prasību, lai piesprieztu *Stadt Graz* samaksāt tiem EUR 300 000 kā zaudējumu atlīdzību ar procentiem. Savas prasības pamatojumam tie norādīja, ka *HFB* piedāvājums esot bijis jānoraida sakarā ar nelabojamu kļūdu un ka līdz ar to esot bijis jāizvēlas to piedāvājums. *Stadt Graz*, atturoties no *HFB* piedāvājuma nesaderības ar konkursa noteikumiem konstatēšanas, esot pieļāvusi kļūdu. *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* lēmums nevarot atbrīvēt [no atbildības] *Stadt Graz*, kura esot rīkojusies, uzņemoties riskus.
- 20 *Stadt Graz* norādīja, ka tai esot bijis saistošs *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* lēmums un ka šī lēmuma iespējamā nelikumība esot piedēvējama *Land Steiermark*, pie kuras pieder *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark*. Savukārt, tās iestādes neesot pieļāvušas nevienu kļūdu.
- 21 Pirmās instances tiesa starplēmumā nosprieda, ka *Strabag* u.c. prasība atlīdzināt zaudējumus ir pamatota, uzskatot, ka *Stadt Graz*, nepārbaudot piedāvājumus un prasības celšanas termiņa laikā par *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* lēmumu piešķirot līgumu *HFB*, lai gan ir nepilnība tā piedāvājumā, ir rīkojusies vainojami.
- 22 Šis lēmums tika apstiprināts apelācijas tiesvedībā. Tomēr apelācijas tiesa paziņoja, ka tās spriedumu var pārsūdzēt parastajā kasācijas (“Revision”) kārtībā, ņemot vērā, ka nav *Oberster Gerichtshof* judikatūras par līgumslēdzējas iestādes vainojamību tādā situācijā kā šajā gadījumā, kad līguma piešķiršanas labākā piedāvājuma iesniedzējam dienā bija *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* lēmums, ar kuru ir apstiprināta minētās līgumslēdzējas iestādes nostāja.

- 23 Apelācijas tiesa uzskatīja, ka, kaut arī vispārējās jurisdikcijas tiesām bija saistošs *Unabhängiger Verwaltungssenat für die Steiermark* 2003. gada 23. aprīļa spriedumā izdarītais nelikumības konstatējums un tika konstatēta cēloņsakarība starp *Stadt Graz* nelikumīgo rīcību un *Strabag* u.c. zaudējumiem, tomēr ir jāšaubās par *Stadt Graz* vainojamību, kas ir saistīta ar tās lēmumu no 1999. gada 14. jūnija piešķirt līguma slēgšanas tiesības *HFB*, neņemot vērā *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* 1999. gada 10. jūnija lēmumā nenorādīto apstākli, ka šī uzņēmuma piedāvājuma pavadvēstulē bija norādīts, ka tas nespēs ievērot attiecīgā iepirkuma izpildes termiņus.
- 24 *Stadt Graz* cēla prasību *Oberster Gerichtshof* parastajā kasācijas kārtībā par spriedumu apelācijas tiesvedībā.
- 25 Pirmkārt, iesniedzējtiesai ir šaubas par *StVergG* 115. panta 1. punkta atbilstību Direktīvai 89/665. Atsaucoties uz 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-275/03 Komisija/Portugāle un 2008. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-70/06 Komisija/Portugāle (Krājums, I-1. lpp.), tā jautā, vai par tādu, kas ir pretrunā ar šo direktīvu, ir jāuzskata ikviens valsts tiesiskais regulējums, kurā vienā vai otrā veidā pretendenta tiesības uz zaudējumu atlīdzību ir atkarīgas no līgumslēdzējas iestādes vainas, vai tikai tāds, ar kuru minētajam pretendētājam ir noteikts šis vainojamības pierādīšanas pienākums.
- 26 Šajā ziņā minētā tiesa norāda, ka *ABGB* 1298. pantā šis pierādīšanas pienākums ir apgriezts otrādi un atbilstoši tam tiek pieņemta līgumslēdzējas iestādes vaina. Turklāt pēdējai neesot tiesību atsaukties uz individuālu spēju trūkumu, ņemot vērā, ka tās atbildība atbilst eksperta atbildībai *ABGB* 1299. panta izpratnē. Tomēr *Stadt Graz* varēja tiesiski pietiekami izpildīt pierādīšanas pienākumu, ja tai efektīvi un pilnvērtīgi būtu saistošs oficiāli izpildāmais *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* lēmums.

- 27 Otrkārt, pieņemot, ka Direktīva 89/665 neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamata tiesvedībā aplūkots, iesniedzējtiesa, kura tāpat kā *Verwaltungsgerichtshof* un Apelācijas tiesa šajā lietā apstrīd, ka līgumslēdzējai iestādei būtu saistošs tāds lēmums kā *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* 1999. gada 10. jūnijā pieņemtais, tomēr jautā, vai pieņēmums, saskaņā ar kuru minētajai iestādei šāds lēmums nebija saistošs un tā varēja un tai pat vajadzēja piešķirt līguma slēgšanas tiesības citam pretendētam, nav pretrunā minētās direktīvas 2. panta 7. punktā apstiprinātajam mērķim spēju efektīvi izpildīt par pārsūdzības procedūru atbildīgo iestāžu pieņemtos lēmumus.
- 28 Treškārt, pieņemot, ka atbilde uz šo otro jautājumu ir apstiprinoša, iesniedzējtiesa norāda, ka *Strabag* u.c. tāpat kā apelācijas tiesa pārmet *Stadt Graz*, ka tā ir piešķirusi līguma slēgšanas tiesības *HFB*, neņemot vērā *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* 1999. gada 10. jūnija lēmumā neminēto apstākli, ka šis uzņēmums pēc paša norādēm nespēs izpildīt šo līgumu uzaicinājumā iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā norādītajā laikposmā. Šādos apstākļos, ņemot vērā Direktīvas 89/665 2. panta 7. punktu, tā jautā, vai, pat ja līgumslēdzējai iestādei bija saistošs lēmums, kuru bija pieņēmusi tāda struktūra kā *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark*, tā tomēr varēja un tai pat vajadzēja pārbaudīt šāda lēmuma atbilstību un/vai vērtējuma, uz kuru tas balstīts, izsmeļošo raksturu.
- 29 Šajos apstākļos *Oberster Gerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru zaudējumu atlīdzības prasībai, pamatojoties uz to, ka līgumslēdzēja iestāde ir pārkāpusi Kopienų publiskā iepirkuma tiesības, tiek noteikts nosacījums, ka ir pierādīta vaina, ir pretrunā [...] Direktīvas 89/665 [...] 1. panta 1. punktam un 2. panta 1. punkta c) apakšpunktam vai citām šīs direktīvas normām arī tad, ja šis tiesiskais regulējums tiek piemērots

tādējādi, ka principā tiek pieņemta līgumslēdzējas iestādes vaina un tiek izslēgta tās iespēja atsaukties uz individuālu spēju trūkumu un tādējādi uz subjektīvas vainas neesamību šajā ziņā?

2) Ja atbilde uz 1. jautājumu ir noliedzoša:

vai [...] Direktīvas 89/665 [...] 2. panta 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā noteiktās prasības izpratnē nodrošināt, lai par pārsūdzības procedūru atbildīgo iestāžu lēmumus varētu efektīvi izpildīt, lēmums ir saistošs visiem procedūras dalībniekiem, tostarp līgumslēdzējai iestādei?

3) Ja atbilde uz 2. jautājumu ir apstiprinoša:

vai atbilstoši [...] Direktīvas 89/665 [...] 2. panta 7. punktam ir pieļaujams, ka līgumslēdzēja iestāde neievēro par pārsūdzības procedūru atbildīgās iestādes spēkā esošu lēmumu vai attiecīgi tai ir pat tāds pienākums; šādā gadījumā — ar kādiem nosacījumiem?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- ³⁰ Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīva 89/665 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru tiesības saņemt zaudējumu atlīdzību, pamatojoties uz to, ka līgumslēdzēja iestāde ir pārkāpusi publiskā iepirkuma tiesības, ir pakārtotas nosacījumam, ka ir pierādīta vaina, ja šis tiesiskais regulējums tiek piemērots tādējādi, ka tiek pieņemta līgumslēdzējas iestādes vaina un tiek izslēgta tās iespēja atsaukties uz individuālu spēju trūkumu un tādējādi uz subjektīvas vainas neesamību šajā ziņā.
- ³¹ Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktā dalībvalstīm ir noteikts pienākums noteikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu efektīvu un cik iespējams operatīvu pārsūdzības procedūru pastāvēšanu it īpaši attiecībā uz līgumslēdzēju iestāžu lēmumiem, kuras varētu būt "pārkāpušas" Savienības tiesības publisko iepirkumu jomā vai valsts noteikumus, ar ko šīs tiesības ir īstenotas. Šīs direktīvas preambulas trešajā apsvērumā savukārt ir uzsvērts, ka ir nepieciešams, lai pastāvētu efektīvas un operatīvas pārsūdzības procedūras šo tiesību vai šo noteikumu "pārkāpšanas" gadījumā.
- ³² It īpaši runājot par tiesību aizsardzības līdzekļiem, kuru mērķis ir zaudējumu atlīdzības piešķiršana, Direktīvas 89/665 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, lai tiesību aktos, kas pieņemti sakarā ar 1. pantā noteikto pārsūdzības procedūru, būtu paredzēts pilnvarojums piešķirt zaudējumu atlīdzību personām, kam pārkāpuma dēļ nodarīts kaitējums.

- 33 Tomēr Direktīva 89/665 nosaka tikai minimālos nosacījumus, kam jāatbilst valstu tiesību sistēmās ieviestām pārsūdzības procedūrām nolūkā garantēt Savienības tiesību normu ievērošanu publiskā iepirkuma jomā (skat. it īpaši 2003. gada 27. februāra spriedumu lietā C-327/00 *Santex, Recueil*, I-1877. lpp., 47. punkts, un 2003. gada 19. jūnija spriedumu lietā C-315/01 *GAT, Recueil*, I-6351. lpp., 45. punkts). Gadījumā, ja par konkrēto jautājumu nav īpašas tiesību normas, katras dalībvalsts iekšējā tiesību sistēmā ir jānosaka nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu, ka pārsūdzības iespējas ļauj efektīvi atlīdzināt zaudējumus personām, kam publiskā iepirkuma tiesību pārkāpuma dēļ nodarīts kaitējums (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *GAT*, 46. punkts).
- 34 Tādējādi, kaut arī Direktīvas 89/665 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta īstenošana principā izriet no dalībvalstu procesuālās autonomijas, ko regulē līdzvērtības un efektivitātes principi, tomēr ir jāpārbauda, vai šī tiesību norma, interpretēta, ņemot vērā vispārējo kontekstu un mērķi, kurā ietilpst tiesību aizsardzības līdzeklis zaudējumu atlīdzināšanai, nepieļauj to, ka šī sprieduma 30. punktā minētajos apstākļos tādā valsts tiesību normā kā pamata tiesvedībā aplūkotā atlīdzības piešķiršanai tiktu noteikts nosacījums, ka ligumslēdzējas iestāde ir vainojama publisko iepirkumu tiesību pārkāpumā.
- 35 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta un 2. panta 1., 5. un 6. punkta, kā arī preambulas sestā apsvēruma formulējumā nav norādīts, ka noteikumu par publisko iepirkumu pārkāpumam, kas var būt par pamatu tiesībām uz zaudējumu atlīdzību personai, kam nodarīts kaitējums, būtu jābūt tādām konkrētām īpašībām kā saistībai ar pierādītu vai pieņemtu ligumslēdzējas iestādes vainu vai ka uz to neattiecas neviens no atbildības atbrīvojošs iemesls.

- 36 Šo analīzi apstiprina Direktīvā 89/665 paredzētā tiesību aizsardzības līdzekļa vispārējais konteksts un mērķis, kas ir zaudējumu atlīdzība.
- 37 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru dalībvalstīm, lai gan ir jāparedz tiesību aizsardzības līdzekļi, kas ļautu atcelt tādu līgumslēdzējas iestādes lēmumu, kurš ir pretrunā ar tiesisko regulējumu par publisko iepirkumu, ir tiesības, ņemot vērā Direktīvas 89/665 ar operativitāti saistīto mērķi, noteikt šādām prasībām saprātīgus termiņus, kuru neievērošanas gadījumā šīs tiesības tiek zaudētas, lai izvairītos no tā, ka kandidāti un pretendenti varētu jebkurā brīdī apgalvot, ka ir pārkāpts minētais regulējums, tādējādi nosakot līgumslēdzējai iestādei pienākumu atsākt visu procedūru no jauna, lai pārkāpumus vērstu par labu (šajā ziņā skat. it īpaši 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-470/99 *Universale-Bau* u.c., *Recueil*, I-11617. lpp., 74.–78. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Santex*, 51. un 52. punkts; 2007. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-241/06 *Lämmerzahl*, Krājums, I-8415. lpp., 50. un 51. punkts; kā arī 2010. gada 28. janvāra spriedumu lietā C-406/08 *Uniplex (UK)*, Krājums, I-817. lpp., 38. punkts).
- 38 Turklāt Direktīvas 89/665 2. panta 6. punkta otrajā daļā dalībvalstīm ir saglabāta iespēja ierobežot par izskatīšanu atbildīgās iestādes pilnvaras pēc līguma noslēgšanas, kas notiek pēc lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, pieņemot lēmumu tikai par zaudējumu atlīdzināšanu.
- 39 Šajā kontekstā Direktīvas 89/665 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētais atlīdzību nodrošinošais tiesību aizsardzības līdzeklis vajadzības gadījumā var būt procesuāla alternatīva, kura ir saderīga ar efektivitātes principu, kas ir pamatā no minētās direktīvas izrietošo pārsūdzību procedūru efektivitātes mērķim (šajā ziņā skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Uniplex (UK)*, 40. punkts), tikai ar nosacījumu, ka iespēja atlīdzināt zaudējumus noteikumu par publisko iepirkumu pārkāpuma gadījumā nav vairāk kā citi šī 2. panta 1. punktā paredzētie tiesību aizsardzības līdzekļi atkarīga no secinājuma par līgumslēdzējas iestādes vainojamību.

- 40 Kā to norādīja Eiropas Komisija, šajā ziņā nav nozīmes tam, ka atšķirībā no valsts tiesiskā regulējuma, kurš aplūkots iepriekš minētajā 2004. gada 14. oktobra spriedumā lietā Komisija/Portugāle, šajā pamata tiesvedībā aplūkotais tiesiskais regulējums nenosaka personai, kurai nodarīts kaitējums, pienākumu pierādīt līgumslēdzējas iestādes vainu, bet gan liek pēdējai atspēkot vainas prezumpciju, kas uz to gulstas, ierobežojot iemeslus, uz kuriem šajā nolūkā var atsaukties.
- 41 Arī šis pēdējais tiesiskais regulējums rada risku, ka pretendents, kuram ir nodarīts kaitējums sakarā ar līgumslēdzējas iestādes nelikumīgu lēmumu, tomēr ir liegtas tiesības saņemt zaudējumu atlīdzību sakarā ar kaitējumu, kas radīts ar šo lēmumu, ja līgumslēdzēja iestāde spēj atspēkot vainas prezumpciju, kas uz to gulstas. Saskaņā ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un kā tas tika apstiprināts tiesas sēdes debatēs, šajā gadījumā šāda iespējamība nav izslēgta, ņemot vērā *Stadt Graz* iespēju atsaukties uz tās, iespējams, pieļautās kļūdas tiesību piemērošanā attaisnojamību sakarā ar *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* 1999. gada 10. jūnija lēmumu, ar kuru ir noraidīta *Strabag* u.c. prasība.
- 42 Vismaz minētajam pretendents saskaņā ar šo pašu tiesisko regulējumu ir risks saņemt zaudējumu atlīdzību novēloti, ņemot vērā civilprocesa ilgumu, lai konstatētu apgalvotā pārkāpuma vainojamību.
- 43 Tomēr gan vienā, gan otrā gadījumā situācija ir pretrunā Direktīvas 89/665 mērķim, kurš ir izteikts tās 1. panta 1. punktā un preambulas trešajā apsvērumā, proti, nodrošināt efektīvus un pēc iespējas operatīvus tiesību aizsardzības līdzekļus attiecībā uz lēmumiem, kurus līgumslēdzējas iestādes ir pieņēmušas, pārkāpjot publiskā iepirkuma tiesības.

44 Tāpat ir jānorāda, ka, pat pieņemot, ka šajā lietā *Stadt Graz* 1999. gada jūnijā varēja uzskatīt, ka sakarā ar efektivitātes mērķi, kas raksturīgs publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru norisei, tai bija tūlītēji jāizpilda *Vergabekontrollsenat des Landes Steiermark* 1999. gada 10. jūnija lēmums, negaidot, kad beigsies termiņš šī lēmuma pārsūdzībai, tomēr, kā to tiesas sēdes laikā uzsvēra Komisija, konstatējums, ka noraidītā pretendenta prasība par zaudējumu atlīdzināšanu ir pamatota, pēc tam, kad administratīvā tiesa ir atzinusi šo lēmumu par spēkā neesošu, pretēji Direktīvas 89/665 kontekstam un normu mērķim, kas paredz tiesības uz šādu zaudējumu atlīdzību, nav atkarīgs no attiecīgās līgumslēdzēja iestādes vainojamās rīcības.

45 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 89/665 ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tiesības saņemt zaudējumu atlīdzību, pamatojoties uz to, ka līgumslēdzēja iestāde ir pārkāpusi publiskā iepirkuma tiesības, tiek pakārtotas nosacījumam, ka ir pierādīta vaina, arī tad, ja šis tiesiskais regulējums tiek piemērots tādējādi, ka tiek pieņemta līgumslēdzēja iestādes vaina un tiek izslēgta tās iespēja atsaukties uz individuālu spēju trūkumu un tādējādi uz subjektīvas vainas neesamību šajā ziņā.

Par otro un trešo jautājumu

46 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, uz abiem pārējiem uzdotajiem jautājumiem nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 47 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospiež:

Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīva 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas [pārsūdzības] procedūru piemērošanu, piešķirot [tiesības noslēgt] piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām [piegādes un būvdarbu publiskā iepirkuma līgumus], kas ir grozīta ar Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvu 92/50/EEK, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tiesības saņemt zaudējumu atlīdzību, pamatojoties uz to, ka līgumslēdzēja iestāde ir pārkāpusi publiskā iepirkuma tiesības, tiek pakārtotas nosacījumam, ka ir pierādīta vaina, arī tad, ja šis tiesiskais regulējums tiek piemērots tādējādi, ka tiek pieņemta līgumslēdzējas iestādes vaina un tiek izslēgta tās iespēja atsaukties uz individuālu spēju trūkumu un tādējādi uz subjektīvas vainas neesamību šajā ziņā.

[Paraksti]